

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗБІРНИК ТЕЗ

III Міжнародна науково-практична конференція «СУЧАСНІ ТРЕНДИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

20-21 жовтня 2025 р.

м. Запоріжжя, 2025

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»
Академія Державного митного комітету Азербайджанської республіки (м. Баку, Азербайджан)
Азербайджанська академія праці та соціальних відносин (м. Баку, Азербайджан)
Каунаський технологічний університет (м. Каунас, Литва)
Академія Куявсько-Поморська (м. Бидгощ, Польща)
Економічний університет (м. Варна, Болгарія)
Сілезька академія (м. Катовіце, Польща)
Східно-Баварський технічний університет Амберг-Вайден (Німеччина)
Запорізька торгово-промислова палата
Асоціація Азово-Чорноморських університетів
Інститут демографії та досліджень якості життя імені М. Птухи НАН України
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України
Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій
Мережа Центрів підтримки технологій та інновацій
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Національний університет «Полтавська політехніка ім. Юрія Кондратюка»
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Центральноукраїнський державний університет ім. Володимира Винниченка
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Київський національний університет будівництва і архітектури
Центральноукраїнський національний технічний університет
Донецький національний університет ім. Василя Стуса
Черкаський державний технологічний університет
Державний університет економіки і технологій
Західноукраїнський національний університет
Полтавський університет економіки і торгівлі
Хмельницький національний університет
Університет митної справи та фінансів
Сумський державний університет
Асоціація сприяння глобалізації освіти та науки SPACETIME
ГС «Запорізький кластер «Інжиніринг-Автоматизація-Машинобудування»
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес освіти
ГО «Соціально-економічні ініціативи та проекти»
ГО «Прогресильні»

ЗБІРНИК ТЕЗ

III Міжнародна науково-практична конференція

«СУЧАСНІ ТРЕНДИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

20-21 жовтня 2025 р.

**Електронне видання на DVD-ROM
м. Запоріжжя, 2025
Zaporizhzhia, 2025**

УДК 338.28:001.92
С91

Рекомендовано до видання Вченою радою
Національного університету «Запорізька політехніка»
(Протокол № 5 від 02.12.2025 р.)

Упорядник: *Марина КРАВЕЦЬ*

Редакційна колегія:

Вадим ШАЛОМЄЄВ, д-р техн. наук, професор, (відпов. ред.);

Олена ВАСИЛЬЄВА, д-р екон. наук, професор;

Андрій СОКОЛОВ, канд. наук з держ. упр., доцент;

Андрій КАРПЕНКО, д-р екон. наук, професор;

Олена ГУБАРЬ, канд. екон. наук, доцент;

Наталя ВИСОЦЬКА, начальник патентно-інформаційного відділу

С91 «Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку».

Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Запоріжжя, 20-21 жовтня 2025 р. [Електронний ресурс] / Редкол. : Вадим ШАЛОМЄЄВ (відпов. ред.). Електрон. дані. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2025. – 744 с. – 1 електрон. опт. диск (DVD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.

ISBN 978-617-529-520-5

Збірник містить матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку», у яких висвітлено актуальні тенденції та проблеми соціально-економічного розвитку, інтелектуалізації суспільства й трансформації економіки в умовах цифровізації та глобалізації. Видання призначене для науковців, викладачів, державних службовців, практиків, аспірантів і студентів.

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст матеріалів, опублікованих у збірці. Усі вони подані в авторській редакції та відображають особисту позицію учасників конференції.

УДК 338.28:001.92

ISBN 978-617-529-520-5

© НУ «Запорізька політехніка», 2025

© Автори, 2025

Житар М.О. Інституціонально-структурні трансформації фінансової системи України як стратегічний пріоритет управління національною економікою в умовах сталого розвитку.....	234
Жихарева В.В., Вербицький В.С., Топал О.П. Тенденції розвитку моделей оподаткування у сфері міжнародного судноплавства.....	237
Зайцева В.М., Цвілій С.М. Стратегічний розвиток туризму в регіоні України.....	240
Застава І.А. Соціально-демографічні виклики в управлінні людськими ресурсами на сучасному етапі розвитку України.....	243
Заяць Т.А., Дяконенко О.І. Згуртованість українського суспільства як домінанта резилієнтності якості життя	246
Зелена М.І., Сохацький Ю.А. Формування дієвої системи HR-контролінгу в управлінні персоналом підприємства.....	249
Іваненко В.С. HR-навички управління персоналом агропідприємств.....	252
Ільїна А.О. Людський капітал як нематеріальний актив: культура зворотного зв'язку у ринкових відносинах.....	255
Ільїна М.В. Структурні особливості екологічної резилієнтності та її відновлення у повоєнний період.....	258
Ільченко В.М., Загороднюк В.О. Медіація як інструмент вирішення трудових спорів: досвід України та перспективи для підприємницького середовища.....	260
Каламан О.Б., Харенко Д.О. Стратегічне управління маркетинговими комунікаціями на підприємствах індустрії гостинності на засадах сталого розвитку	263
Калач Г.М., Анопрієнко О.Ю. Управління витратами в умовах цифровізації бізнес-процесів	266
Калашніков Р.В., Плинокос Д.Д., Фомін А.В. Сталій розвиток і відповідальність виробників у воєнних умовах: інтеграція стандартів ISO 9001 та ISO 22301	269
Калініченко О.С., Керей О.В., Гоцуляк С.В. Забезпечення сталого розвитку при реалізації експериментальних проєктів	271
Канарська Ю.О. Вплив тіньових виплат на розвиток національної економіки та ринок праці.....	273
Kanova O.A., Vynohradov V.V. Assessment of the economic feasibility of innovative it products within the framework of project management at an enterprise	276
Капустян І.В. Трансформація ринку праці України в умовах цифрової економіки	279
Карпенко А.В., Карпенко О.В., Карпенко В.А. Інноваційна кластерна модель забезпечення економічного суверенітету.....	282

УДК 336:330.341.1:338.2(477)

Житар М.О.¹

¹ проф. Київського столичного університету ім. Бориса Грінченка

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНО-СТРУКТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Фінансова система України зазнає суттєвих інституціонально-структурних трансформацій, обумовлених процесами інтеграції до європейського та глобального економічного простору, а також внутрішніми викликами, пов'язаними з воєнним станом та необхідністю післявоєнного відновлення. Реформування фінансових інститутів стає ключовим елементом стратегічного управління національною економікою, оскільки саме фінансова система формує основу для акумуляції, розподілу та ефективного використання ресурсів. В умовах сталого розвитку головним завданням держави є поєднання економічного зростання, фінансової стабільності та соціальної справедливості, що вимагає від фінансової системи адаптивності, гнучкості та здатності до інноваційних перетворень [1]. Інституціональні зміни у фінансовій системі України передбачають удосконалення законодавчої та регуляторної бази, підвищення ролі фінансових інститутів у процесі відновлення економіки та формування нових механізмів фінансової безпеки. Важливим аспектом є зміцнення інституційної спроможності Національного банку України, Міністерства фінансів, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та інших ключових органів. Їхня діяльність має бути спрямована не лише на виконання базових регуляторних функцій, але й на формування сприятливих умов для розвитку фінансових інновацій.

Розвиток банківського сектору є провідним напрямом інституціонально-структурних трансформацій, адже саме банки залишаються головними фінансовими посередниками в економіці. Однак традиційна банківська модель виявила свою вразливість під час кризових явищ, що актуалізує необхідність диверсифікації фінансових послуг та поширення небанківських інституцій. Зростання ролі кредитних спілок, страхових компаній, інвестиційних фондів і фінтех-платформ формує нову архітектуру фінансової системи. Цей процес потребує нормативного супроводу та стимулювання державою, адже створює умови для зниження фінансової залежності від банківського сектору.

Суттєве значення мають трансформації фондового ринку, який у сучасних умовах виступає не лише інструментом залучення інвестицій, але й механізмом перерозподілу капіталу у напрями з високою віддачею.

Недостатній рівень розвитку вітчизняного фондового ринку стримує інтеграцію України у глобальні фінансові процеси. Тому необхідно розширювати спектр фінансових інструментів, підвищувати ліквідність біржових майданчиків та формувати прозоре інституційне середовище. У цьому контексті важливими залишаються співпраця з міжнародними партнерами, запровадження стандартів ЄС та впровадження сучасних технологій блокчейн і токенизації активів.

Розбудова сучасної фінансової інфраструктури вимагає поєднання традиційних інститутів із цифровими платформами, що забезпечують швидкість, прозорість та доступність фінансових операцій. Цифровізація стає визначальним чинником конкурентоспроможності фінансової системи, адже дозволяє зменшити трансакційні витрати та підвищити рівень фінансової інклюзії. Україна має значний потенціал у сфері фінтех-розробок, який може бути інтегрований у національну економіку для стимулювання зростання. Водночас цифрові трансформації породжують нові ризики, зокрема кіберзагрози та потребу у зміцненні захисту персональних даних.

Податкова система України також потребує інституціональних перетворень, адже її структура значною мірою визначає рівень інвестиційної привабливості та ділової активності. Важливим завданням є оптимізація податкового навантаження, усунення надмірної фіскалізації та створення справедливих умов для бізнесу. Стратегічним напрямом є посилення ролі податкової політики у забезпеченні сталого розвитку, що передбачає стимулювання «зелених» інвестицій, цифрової економіки та підприємництва. Реформування податкової системи має здійснюватися у тісному зв'язку з удосконаленням бюджетної політики та децентралізацією фінансів.

Бюджетна система виступає ключовим інструментом реалізації стратегічних пріоритетів економічної політики держави, тому її реформування є одним із центральних завдань фінансових трансформацій. У сучасних умовах необхідно забезпечити баланс між централізованими та місцевими фінансами, створивши ефективні механізми розподілу ресурсів. Пріоритетним напрямом є підвищення прозорості бюджетного процесу, впровадження середньострокового бюджетного планування та посилення фінансової дисципліни. Децентралізація фінансів відкриває можливості для зміцнення фінансової автономії територіальних громад та підвищення їхньої інвестиційної спроможності.

Особливої ваги набувають механізми фінансування сталого розвитку, які передбачають поєднання економічних, екологічних та соціальних пріоритетів. У цьому контексті зростає роль ESG-фінансів, що базуються на принципах екологічної відповідальності, соціальної справедливості та якісного корпоративного управління [2]. Розвиток «зелених» облігацій, фондів сталого інвестування та спеціалізованих банківських продуктів

створює нові можливості для фінансування екологічних проєктів. Україна, інтегруючись у світові ринки капіталу, має враховувати ці тенденції та формувати власну екосистему сталого фінансування.

Розвиток ринку державних цінних паперів стає одним із ключових напрямів трансформацій, оскільки він забезпечує державу необхідними фінансовими ресурсами для реалізації програм відновлення та розвитку. В умовах воєнного стану особливої популярності набули військові облигації, які виконують одночасно фінансову, інвестиційну та патріотичну функцію. Вони формують нову фінансову культуру серед населення та бізнесу, сприяючи підвищенню довіри до державних інструментів. У довгостроковій перспективі важливо забезпечити стабільність ринку державних запозичень, розширити його інструментарій та створити умови для участі міжнародних інвесторів.

Небанківський фінансовий сектор поступово відіграє все більшу роль у перерозподілі фінансових ресурсів, адже саме він формує альтернативу банківському кредитуванню. Страхові компанії забезпечують захист активів та підтримують інвестиційну активність, кредитні спілки формують доступність фінансових послуг для населення, а лізингові компанії сприяють оновленню виробничого потенціалу підприємств. У цьому контексті важливим є вдосконалення законодавчої бази та створення умов для захисту прав споживачів фінансових послуг. Державна політика має бути спрямована на формування інтегрованої фінансової екосистеми, де різні інститути взаємодіють на основі прозорих правил.

Таким чином, в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення пріоритетним завданням є мобілізація фінансових ресурсів для відбудови інфраструктури та підтримки соціальних програм. Державні та міжнародні фінансові інститути повинні відігравати ключову роль у фінансуванні таких програм. Водночас важливим є залучення приватного сектору, що потребує створення гарантійних механізмів і системи страхування інвестицій. Ефективна координація внутрішніх і зовнішніх ресурсів дозволить реалізувати масштабні проєкти відновлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Житар М. (2024). Вплив інституціональних та структурних змін на фінансово-економічний розвиток країни. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку*, 2(13), 85-91. <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2024-2-08>
2. Zhytar M. (2024). ESG тренди у фінансовій діяльності компаній: ключові напрямки та рекомендації. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*, 2 (14), 87-95. DOI: <http://doi.org/10.32750/2024-0209>.